

№ шифра 11-3
 Ф.И.О. участника (полностью) Ошинева Надежда Александровна
 Дата рождения 12.04.02
 Ф.И.О. учителя (полностью) Кеева Мария Ивановна
 Район, город (село, поселок) село Бердигитово
 Школа (полное юридическое наименование) ШКОЛ "БҮГ"
 Класс 11

Шифр 11-3 57,5

Вч. Билим икнидигитизер Тиймэсрэй Сорогович Сметанин икки хөбөөн норо бэрлэшилтэтэр. «Вейду икин» уонна «Сага нууччабын» дигэн бу хөбөөнөр элбэх шаарыналар да, уратылар да орутатхтар.

Шаарыналар оруттар дигэн икки хөбөөн ил туругар тэң убааралар ырдатылалар. Төлбүр, саа тыаба, кашаан, уруустар бу тэң икки, үбүс уонна тэрдүс истрочкалар хөбөөнүгө тэңнэр, ол эрэн «Вейду икин» хөбөөн үбүс истрочкалар «кашаан өйдүү саадалааһыт» булар, «Сага нууччабын» хөбөөнүгө «кашаан сөзөн илгээлэһит» булар. Итиннэ кыра уратыта итар. Саагуу шаарыналар оруттарын туугарынан эттэххэ, бу хөбөөнөр иккити сэрим кэлиһит-зи хөбөөнөр булар. Итин хөбөөнөр ил кэллэхтэри ибилэр кырдэххэ шаанна элиэ тэңнэһин бэйлэттэххэ ит. Шааннайы уонна икки хөбөөнүгө эдэр уон, икки айыах кэлэр кэлиһин туругар, тылымынан дьон тыһыын өндүрэр бэйлэтин өлүгүн булар.

Уратылар оруттарылар, шааннайы бэйлэтин эттэххэ ит хөбөөнөр разиердарын. «Вейду икин» хөбөөн «Сага нууччабын» хөбөөнтөн үбүн уонна сөптөөх булар. Атыннык эттэххэ «Вейду икин» хөбөөн кэлит курдук саадалааһыах, уруун чааптаах, түүһүкөөх. Эссэ уратылар дигэн «Сага нууччабын» хөбөөн шааннайы хөбөөнүгөдөр ритмиэ хэлиэ ил булар. Шааннайы хөбөөнүгө элбэх ирэй саага баар уонна бу хөбөөн сэрим саадалааһыта сүрүм-үбүт итин икки хөбөөн сааһы курдусунаах, кырамытаах эрэн оруттар сүрүмүбүт.

Хөбөөнүгө өйдүүсүр - дүһүнүсүр кыһалар түүтүрүбүтүтэр. Төлбүр, поэт өңү-дүһүнү бэйлэтин тыһыаһы айыһыны ис хөбөө-

ОБРАТНАЯ СТОРОНА ЛИСТА

нүн чөлүүдүргө ишвиен ышалаах туттубут. хамбар, караңга
 характер чыныгылар, ээтер күткүт - тарыхый басын -
 лан буса турарын көрдөрөр өңөөх айтыш тышар. 20

Шифр

- B1
1) B	+	
2) A	+	
3) D	-	3
4) A	-	
5) B	+	

B2 1. Прагада автор быкаарыста дикт сүрүн герейдан оңор-
 бунт быкаарышара 0

2. Ирижа дикт поэзия баш көрүзө, ирижа сүрүн уратыста
 дикт ианна автор ие санааттын, кыбылзатын кырытан көрдөрөр
 ириж поэтар: 1,5

3. Фактанстичелкый, историческай ээтер герейскай түрүн ту-
 бунан кототтаах ироэпичелкай айышыннан башада аздылар. 3

4. Каналытан убарааттыр, күбүлүтүн хөбүлүр уус-урам
 кыша - итафери 0

5. Тоша дикт көпсөт күрдүк айышныкы, ан эрэн хөбүлүр күр-
 дүк рошалаах бусар историческай ээтер легендарнай тыжы-
 нэх бусуон ие. 3

B3 1) Н. Шумов "Сарга" сөзүмүр сүрүн ишвиен убараат сарга
 бусар 1

2) Сарга билинчи литература уратыста дикт били сана тыш-
 лар баар бусуоннар, он тышлар башыркы кичи историческай

гар цуцлага өгүүнцү сүх этмээр.

3)

4) Күндэ шүрбэтиг - ступуу сошлагы ширкаатын сүрх таша ара дөгөрдөбүү тешита, ики айызыны кытта айткылытын тешита унна таштал тешита.

5).

1) кытаанах

-

2) тон

-

3) түү

-

4) ует

-

5) унна

-

С. Сава ташааннаах сүрүяачкыта Тимурей Сергеевич Сметанинн быттыл кыныцо сүх сабын туралла. Кылагас үйттин ики-гэр кини кааа эйбөх айышныларын хаашарбыта, бу айышныларга ураты сошлагы сүрүяачкы өзүмөргө акаабыт эйт. Төмбүр «Иважизчэн буйчут», «Анота» поэма, «Искрут унна Кудруун» ики ики өйбөр нурука хатанан хаашарбыта. Тимурей Сметанин өзүмөр ташуудуур, фантазияшыкур дө-зүрдөрө салыныкы дити ички курдук кааа үтүө, быттыл айышныларын хаашарын барбыт. Ви эрн өзүмөргө эр буйбакка, Тимурей Сметанин эдэр иччакка таш айыр үйттиктөн быка тардан сүл хаашарбыт. Кини олох туфунан, дүрүк сүлталаах хобонкору эжэктөбөт.

Тимурей Сметанин олох туфунан хобонкоро эдэр иччакка кааа улахан сүлталаах. Бастаган туран эдэр иччат сайдыкы, ички кчи, олох хаачыткылакын сүрүн, тутаах кичижи. Эдэр иччакта сүх, ширер

дөндүн ийнхитэ цох. Пимоджий Сегрович хоёонхоругар ой агуун
 сакаа эдэр ичханка турлардшилэр, өйдөтүмүлэр өлкөбүмүнэн, эдэр
 ычкат карахаттары көпчүмүтөк ачара ачара ичкин дүжкө хар-
 димыны түрүрүхтөөх, күрүгөн дүшүмүккө ышарланка, күрүгөн
 цошунан хаашаанка, көй агуу түрүрүхтөөх. Өккүнү эрз буюу
 га Сака Цорз, дөндү да барыты ичкин дүшүрүлөөх, сандыкылаах.
 Сүбү мааньык буюу Пимоджий Сегрович Шетанин хоёонхо-
 ругар ишиз ырдатан көрдөгөр, үчүрэй цошунан шүрүлүтүшүр,
 өлөхкө буюушүр, үрөттөр.

Мин сакаабыр хил буюу эдэр ичкат кылы Пимоджий Сегро-
 вич Шетанин хоёонхун аазыктаах, буюушүрүлөөх. Боз өчүлүмүккө
 буюушүрүлөөх сандык, күрүтөөх - үрөттөөх көрдөгөрүт цүтүрө
 сүрүк.

25

57,5

№ шифра 11-4
 Ф.И.О. участника (полностью) Анелия Виктория Шинурова
 Дата рождения 12.12.2002
 Ф.И.О. учителя (полностью) Никола Мария Ивановна
 Район, город (село, поселок) Юркий улус, село Бердигестая
 Школа (полное юридическое наименование) МБОУ «Бердигестаянская улусная гимназия»
 Класс 11

Шифр 11-4

40,5

В	1	~~А~~	Ч	Г	—
1		А	5	Г	—
2		В			
3		В			

В2 1 Драмада автор Бинархита режисера дили Бурлар Тура-
 мерканде автор өмнө толкумалхилин элар дадаластек өссө директик
 Бу драманы авторун ина режисера дили Бурлар Бурлар Ои кур-
 дук, III Э. Сметанин «Алсурут урша иурдулун» дили драма-
 тикар режисера аурк аибэе

3

2 Ширка - дили литература мерде Бурлар Ои курдук, ши-
 температура 3 мердүмө: драма, ширка, алас. Ширкада кшри-
 лэр толоонор. Ои курдук, аурк аибэе ширк - посттар баашар:
 Сашан Дашиов «Алсурут урша», «Алас урдука», «Алас са-
 ната»; Юркий Могов «Аурент дорубор», «Сурук»; Шинурови
 Сметанин «Аалмада кара батта», «Аурдук илин кыргак»;
 Дашан; Саша Старосов; Андрей Мас, Алан Топалов - Аиндик; Ш-
сура; Алан Арбата.

1,5

3. Исторической шир-элитской айымын: III Сметанин
 «Аалмада кара батта», Сашан Дашиов «Аалмада кара батта»,
 алас», «Аалмада аурта Аурдук»

Классической шире тулунан сюжеттоско шир-элитской айымын:
 «Аалмада кара батта», Сашан Дашиов; «Аалмада кара батта»,
 алас».

Фантастической шир-элитской айымын: «Аалмада кара батта»,
 алас» «Аалмада кара батта»

ОБРАТНАЯ СТОРОНА ЛИСТА

Шифр

4. Романтизм Чараслылар, сүбүктөлө жүйөдү үр-уран ишине элестеткен буюмдар. Буу ишине сүбүктөлө дикт сүбүктөлөктөр, лозоттар буюмдар тунталар.

5. Шырма дикт жас баш көрүк буюм Шырма көбүнчө күр-дүк сүбүктөлөктөр сүбүктөлө үрине ^{сүбүктөлөктөр} ^{сүбүктөлөктөр} буюмдар.

Вз. 2. Сага билимди литературага урууку литературадан уратыма дикт буу сага имновационной технологияларды илим туурун сүбүктөлөктөр буюмдар. Ошү талыма, буу дүйдү сүбүктөлөктөр туурун сүбүктөлөктөр. Билимди литературага сага ишүктөлөктөр билимди сүбүктөлөктөр-дүйдүктөр, туурун сүбүктөлөктөр туурун сүбүктөлөктөр.

1. Сүбүктөлөктөр, жас сүбүктөлөктөр буюмдар. Сүбүктөлөктөр үр дүйдүктөр сүбүктөлөктөр.

3. Буу дүйдүктөр сүбүктөлөктөр көбүнчө, сүбүктөлөктөр талымада уратыма ишүктөлөктөр, сүбүктөлөктөр сүбүктөлөктөр сүбүктөлөктөр: «Шырма» Сүбүктөлөктөр Шырма, «Сүбүктөлөктөр» Шырма Шырма, «Сүбүктөлөктөр» Шырма Шырма, «Сүбүктөлөктөр» Шырма Шырма, «Сүбүктөлөктөр» Шырма Шырма.

4. Буу сүбүктөлөктөр - сүбүктөлөктөр сүбүктөлөктөр сүбүктөлөктөр сүбүктөлөктөр: шырма ишүктөлөктөр талыма, сүбүктөлөктөр талыма талыма, талыма дүйдүктөр буюмдар.

5.	1) талыма	—	4) күрөк	—
	2) шырма	—	5) шырма	—
	3) талыма	—		

8

Шифр

ливт, дэвдүгээр бүршиллээс хийн туулам бүрэлдэхийг. Урагшигара дийн үүс-уран минималароо бүрэлдэл. Оюу толгойгоор, 1 хоёроордоо оюураар хоёрт оюу элбэг сүрэй оюу баар, ийн бүрхтэй хоёроордоо дийнхэстийн бүрэлдэлтүүг бүрдүүр.

С. Саяа бийшиллээ, талархайгаар сүрүүлэгжигтэй III. 8. Шийтэйгээр 28 үзэсэн ийн бүр сүрэй оюураар 50-нэмэлт талса талархайгаар дийнхэстийн-нэриг баар дийнхэстийн бүрэлдэлтээ. Оюу толгойгоор, ийн сэрлэн ийнхэстийн-нэриг баар. Ийн оюу элбэгт-нэригт хийн бүрэлдэл.

Шийтэйгээр Шийтэйгээр сүрүүлэгжигтэй оюу элбэгт хоёроордоо, дийнхэстийн бүрэлдэлтээ. Оюу толгойгоор, «Талархайгаар хоёр баартай», «Дийнхэстийн элбэгт», «Оюу элбэгт оюураар» үзлэг дэ элбэгт хоёроордоо сэрлэн, оюу толгойгоор сүрүүлэгжигтэй. Ийн саяагаар, Шийтэйгээр оюу толгойгоор хоёроордоо оюу элбэгт талархайгаар дийнхэстийн бүрэлдэлтээ, сүрэй-урагша бүршиллээг бүрэлдэлтээ, оюу толгойгоор, саяагаар ^{үзлэгтэй} бүрэлдэлтээ. Ийн хоёроордоо оюу толгойгоор хоёр дийнхэстийн дийнхэстийн үзлэгтэй Шийтэйгээр Шийтэйгээр бүрэлдэлтээ ийнхэстийн дэ дэ оюу элбэгт оюураар бүрэлдэлтээ ийнхэстийн оюу толгойгоор хоёрт ийнхэстийн бүрэлдэлтээ баар үзлэгтэй, ийнхэстийн, дийнхэстийн талархайгаар дийнхэстийн дийнхэстийн, үзлэгтэй-саяагаар, талархайгаар бүрэлдэлтээ ийнхэстийн-нэригтэй бүрэлдэлтээ.

Ийн саяагаар, Шийтэйгээр Шийтэйгээр бүрэлдэлтээ хоёроордоо оюу элбэгт талархайгаар үзлэгтэй үзлэгтэй, саяагаар талархайгаар бүрэлдэлтээ ийнхэстийн бүрэлдэлтээ, талархайгаар үзлэгтэй. Оюу толгойгоор Шийтэйгээр Шийтэйгээр хоёроордоо оюу элбэгтэй, бүрэлдэлтээ, үзлэгтэй-нэригтэй!

25

№ шифра 11-12
 Ф.И.О. участника (полностью) Руменица Дука Афанасьевна
 Дата рождения 04.01.2002.
 Ф.И.О. учителя (полностью) Сергеева Лена Владимировна
 Район, город (село, поселок) с. Асино
 Школа (полное юридическое наименование) МБОУ "Кировская СОШ"
 Класс 11

Шифр 11-12365

- 1) э; —
- 2) б; —
- 3) в; —
- 4) д; —
- 5) а; —

В.2 1) Драмада автор башарынта сурун геройдары; саяма эама башары, касторун; герой хайдак кастары аккышларын; хайдак туттарын-халтарын олуулаан кордорор. Автор башарынта айышкыла хас сажа таас сажамаккаары кына да хайлаан да сурунлар.

2) лирика-дун литература бир сурун эама башар. кыны дуну ие хооронкоох романтикескэй айышкыны. Поро-булт дай дунулар, дый кэрэжикэр, партовер кыштылар пар-ташла башкышты, автор ие дунулатын туруса, кыны туру сажына, туру ойдоон эама башар сурунлар. лирикада хо-роон, кына уо. д. а кыржылар. лирическэй айышкыны бэйэ-тэ тухла сурунлар башарышалаа, холюбу: рифмалыаа, айышкыраа башарышалаа. Сага литературатын ие-рик-поэтическэй башарлар: С.П. Данилов, П.Е. Сметанин, Т. Макаров-Джун Даккыны, С. Пашинев-Борогоокскай, кына уо. д. а.

1,5

3) Факташкескэй, историческэй эбэтэр героическэй тирин турукан лиро-эпическэй айышкыны: А.А. Ойуунускай "Ойун тирин", "Маккаары"

5) поэма-дун хоорон форматтынан сурунбулт, кеп-

ОБРАТНАЯ СТОРОНА ЛИСТА

Шифр

1 отжигу маарынжыг аймныг.

1 (B3) 1) Н. Луинов "Сэрлэ" сэтгэлээр шивон үзбарагжнан буюулар - сэрлэ;

2) Саяа бичижэги литературага гуржму нэм м-тературатжлар хоноотожго уратыга зибэх. Бичижэги аал-тардан литература араас корижжэрин хоноцур буюулар, хоноцур: детектив, роман, фактистика - бигр аймныгыга нэм мэхтэрин сөл

3) Софрон Петрович Дакилов "Суртх тэбэрин турсары"; М. Э. Шетанин "Хаягнаах хара баттал", "Егор Тэврин", "Саяа крүгэсэдэн"; Т. Макаров - Догун Дванжыкы "Шибэр", "Хара харах", С. Васьков - Бордолокхай "Улуу Шышын"

- 5) 1) Диринх, -
 2) Улахан, -
 3)
 4)
 5) Уунх, -

(B4) Бу хоноокор ижигэн сриш тэмалыгар акашмыттар Хоноокор хорун буюуны буюулууллар. Хоноокор шивон үзбарагжнан буюулар - саяа кун чүжүртэ. Саяа кун чүжүртэ буюулар олооторун толук дурин, олоо да тэмалыгжнан дооно буюулаабыттар, кижимэртэ өсөө бигр куну бэйлэхтэ - бигтэртэ кэтер. Уратылар дун "Дойду шин" хоноон сруокалара араасын хоноон форматжнан сруулуудт, олоон

«Саха күүстэбэтин...» хоһоон строкаларга арааскыталах, ба-
рыта биһир кэпикти суруйуубут. Бастаан хоһоонго кэпикти
кыһама боар. Бүтүһүн строкаларга автор кыһама
мүһүмүтүтүт. Тыһыккарааһымытын көстөр: «Эһиэхэ
сир доһуһуһуһу», «Содуһуһуһу тыһык кыһама өйдүү» уонна
эһитет «Сахама таһыһу кун, сирдэһуһу кыһама»

(С) Тыһыккэри Егоровиһ Сметанин - саха таһааркыһа суруйаа-
кыта. Тыһыккэри саха литературата сайдыһааһуһу сирдэһуһу тыһыккэри
кыһама (хоһоонкоруһу өһиһи да таһыһу да тыһыккэри хоһоо-
суруйааһу эһитет).

М.Е. Сметанин хоһоонкоруһу эһитет тыһыккэри доһуһуһу
бэриһиһиһуһу доһуһуһу, кыһыккэри тыһыккэри, тыһыккэри кыһыккэри
кыһыккэри кыһыккэри тыһыккэри сирдэһуһуһу. Тыһыккэри
сирдэһуһу бастаан сирдэһуһуһу үс доһуһуһуһу кыһыккэри «Тыһыккэри»
кыһыккэри: «тыһыккэри доһуһуһуһу тыһыккэри эһитет, тыһыккэри
сирдэһуһуһу, кыһыккэри аһыккэри кыһыккэри тыһыккэри», - дьһиһу
суруйааһуһу. Ой иһиһиһу 1941с. «Дойдуһуһуһу» - дьһиһу хоһоо-
кун тыһыккэри.

«Тыһыккэри дьһиһуһу тыһыккэри иһиһу,
Тыһыккэри кыһыккэри кыһыккэри иһиһу,
Тыһыккэри... Оһоһуһу тыһыккэри
Тыһыккэри кыһыккэри уонна кыһыккэри...», -

Бу строкалар Сметанин тыһыккэри кыһыккэри тыһыккэри доһуһуһу
кыһыккэри, кыһыккэри тыһыккэри тыһыккэри да тыһыккэри сирдэһуһуһу

